

Dokumentation av miljöuppföljning med kultur- och fritidsnämnden (KFN) i samband med klimat- och stadsmiljönämndens sammanträde den 16 juni 2022

Reflektion och rekommendation av kommunens miljöstrategier

Sammanfattning:

Hälften av kultur- och fritidsnämndens budget går till kostnader förenat med anläggningar. Energi är en stor kostnads- såväl som utsläppspost och på grund av dagens energiläge, som dessvärre ser ut att kunna bli långvarigt, har kostnaderna ökat kraftigt. Kommunens miljöstrategier ser att nämnden som hyresgäst bör lägga stor vikt vid att samarbeta med fastighetsbolaget (Huddinge Samhällsfastigheter för att få till stånd energieffektiviseringar i driften av kommunens fritidsanläggningar samt egen produktion av energi från solceller där så är möjligt. Vi uppmanar också till fortsatt högt ställda krav vid ny- och ombyggnation av anläggningar då stor skillnad i miljö- och klimatpåverkan kan uppnås beroende på val av (sam)lokalisering, ingående material, konstruktion och byggnadssätt.

Biblioteken inom kultur- och fritidsnämnden har en viktig funktion i omställningen till ett hållbart samhälle, både som folkbildare och som vägvisare och inspiration till nya lösningar för delningstjänster. Biblioteken i Huddinge har ett stort engagemang i hållbarhetsfrågor och vittnar om att det finns ett stort intresse hos invånare att lära sig mer om hur de ska agera för att leva mer hållbart. Kommunens miljöstrategier välkomnar bibliotekens arbete med detta och ser dem som en viktig aktör som bidrar kommunens miljömål att informera och engagera invånare i miljö- och klimatfrågor.

Som en del i nämndens hållbarhetsarbete jobbar kultur- och fritidsförvaltningen strategiskt med att föreningar inte ska ha egna lokaler, utan försöker finna lösningar där de kan dela lokalerna med varandra. Kultur- och fritidsnämnden ser över bidragsreglementet för att därigenom kunna ställa krav på föreningarna att dela lokaler, att de avfallsorterar samt att de har en miljöplan. Tankar finns också att skapa möjligheter för delning och/eller återbruk av sportutrustning i kommunens anläggningar. Kommunens miljöstrategier ser positivt på dessa initiativ och hoppas kunna bistå med idéer och kompetens. Samarbete med, och involvering av, föreningar i miljö- och hållbarhetsarbetet är en viktig pusselbit till omställningen i samhället då föreningar är viktiga aktörer som samlar och når ut till en bredd av kommunens invånare.

Det är mycket positivt att förvaltningen har en utsedd miljösamordnare och ett miljöombud i alla verksamheter i syftet att säkerställa att ett miljöarbete når ut till alla verksamheter och anläggningar.

A. I det nya miljöprogrammet finns ett målområde som handlar om att minska miljö- och klimatpåverkan från alla invånare, genom att informera och engagera. Här har KFN en spännande roll med många föreningskontakter.

▪ Kan nämnden ge exempel på arbete med att stärka miljövänliga beteenden inom föreningslivet, exempelvis genom delningstjänster och cirkulära lösningar, hållbart resande och återvinning?

Reflektion:

Biblioteken inom kultur- och fritidsnämnden har en viktig funktion i omställningen till ett hållbart samhälle, både som folkbildare och som vägvisare och inspiration till nya lösningar för delningstjänster. Biblioteken i Huddinge har ett stort engagemang i hållbarhetsfrågor och vittnar om att det finns ett stort intresse hos invånare att lära sig mer om hur de ska agera för att leva mer hållbart. Kommunens miljöstrateger välkomnar bibliotekens arbete med detta och ser dem som en viktig aktör som bidrar kommunens miljömål att informera och engagera invånare i miljö- och klimatfrågor.

Som en del i nämndens hållbarhetsarbete jobbar kultur- och fritidsförvaltningen strategiskt med att föreningar inte ska ha egna lokaler, utan försöker finna lösningar där de kan dela lokalerna med varandra. Kultur- och fritidsnämnden ser över bidragsreglementet för att därigenom kunna ställa krav på föreningarna att dela lokaler, att de avfallsorterar samt att de har en miljöplan. Tankar finns också att skapa möjligheter för delning och/eller återbruk av sportutrustning i kommunens anläggningar. Kommunens miljöstrateger ser positivt på dessa initiativ och hoppas kunna bistå med idéer och kompetens. Samarbete med, och involvering av, föreningar i miljö- och hållbarhetsarbetet är en viktig pusselbit till omställningen i samhället då föreningar är viktiga aktörer som samlar och når ut till en bredd av kommunens invånare.

Det är mycket positivt att förvaltningen har en utsedd miljösamordnare och ett miljöombud i alla verksamheter i syftet att säkerställa att ett miljöarbete når ut till alla verksamheter och anläggningar. Miljöombudet är dessutom ett bra stöd i miljöarbetet, både för miljösamordnare samt för enhets- och avdelningschefer.

Rekommendation:

Kommunens miljöstrateger rekommenderar ett fortsatt arbete med de frågor och initiativ som redan påbörjats och ser fram emot de samarbeten som inletts kring bland annat mer riktad invånarinformation om miljö och hållbarhet. Vi välkomnar också särskilt en delning/återbrukstjänst för sportutrustning eftersom detta skulle kunna utformas så att både miljömässiga och sociala värden kan uppnås.

B. KFN har inom sina verksamheter många anläggningar som visserligen inte ägs av nämnden men som förbrukar mycket energi.

▪ Hur arbetar KFN och hur fungerar samarbetet med HUSF utifrån det politiska målet att minska energianvändningen i kommunala lokaler?

Reflektion:

Hälften av kultur- och fritidsnämndens budget går till kostnader förenat med anläggningar. Energi är en stor kostnads- såväl som utsläppspost och på grund av dagens energiläge, som dessvärre ser ut att kunna bli långvarigt, har kostnaderna ökat kraftigt. Kommunens miljöstrateger ser att nämnden som hyresgäst bör lägga stor vikt vid att samarbeta med fastighetsbolaget (Huddinge Samhällsfastigheter) för att få till stånd energieffektiviseringar i driften av kommunens fritidsanläggningar, samt egen produktion av energi från solceller där så är möjligt. Finns potential till ytterligare effektivisering genom att arbeta med beteendeförändringar tillsammans med de föreningar som bedriver verksamheterna, till exempel genom att uppmana till att stänga dörrar och fönster, släcka belysning etc?

Vi uppmanar också till fortsatt högt ställda krav vid ny- och ombyggnation av anläggningar då stor skillnad i miljö- och klimatpåverkan kan uppnås beroende på val av (sam)lokalisering, ingående material, konstruktion och byggnadssätt.

Rekommendation:

Kommunens miljöstrateger uppmanar till ökat samarbete med HUSF kring energieffektivisering av befintliga lokaler samt fortsatt högt ställda krav vid ny- och ombyggnation av anläggningar då stor skillnad i miljö- och klimatpåverkan kan uppnås beroende på val av (sam)lokalisering, ingående material, konstruktion och byggnadssätt. Vi rekommenderar också att initiera samarbeten med föreningarna som har verksamhet i kommunens lokaler för att tillsammans verka för ett mer hållbart agerande.

C. Vid miljöuppföljningen 2021 berättade nämnden om sitt arbete med konstgräs utifrån ett miljöperspektiv. Vi följer gärna upp denna fråga nu igen.

▪ Har arbetet med konstgräsplaner utvecklats något senaste året?

Reflektion:

Kommunens miljöstrateger förstår den svårighet som finns i att välja belägningsyta på planer och ser det positivt att kultur- och fritidsnämnden lägger vikt vid att omvärldsbevaka och nätverka för att följa rådande kunskapsläge. Det är bra att både större initiativ tas, som att testa olika metoder och material för att hitta den bästa lösningen där både miljöaspekten och spelaregenskaper vägts in, samt mindre och enklare lösningar, som att skrapa för att ta bort konstgräspartiklar från skor och kläder när spelaren går av planen. Båda dessa angreppssätt behövs.

Rekommendation:

Kommunens miljöstrategier uppmanar kultur- och fritidsnämnden att fortsätta testa och utvärdera olika lösningar. Vi bistår gärna vid analys och vid de strategiska vägval som kommer behöva tas framöver.

Bilaga

Dokumentation av miljöuppföljning med kultur- och fritidsnämnden (KFN) i samband med Klimat- och stadsmiljönämndens sammanträde den 16 juni 2022

Kultur- och fritidsnämnden representerades av Bo Källström (L), ordförande i kultur- och fritidsnämnden, samt av Anja Dahlstedt, kultur- och fritidsdirektör.

A. I det nya miljöprogrammet finns ett målområde som handlar om att minska miljö- och klimatpåverkan från alla invånare, genom att informera och engagera. Här har KFN en spännande roll med många föreningskontakter.

▪ Kan nämnden ge exempel på arbete med att stärka miljövänliga beteenden inom föreningslivet, exempelvis genom delningstjänster och cirkulära lösningar, hållbart resande och återvinning?

Folkbiblioteken är urmodern gällande delningsekonomi. Att dela saker, till exempel böcker och lokaler, är kärnan i våra verksamheter.

Bland annat har vi ett samarbete med Södertörns högskola där det hålls föreläsningar i våra bibliotek gällande cirkulär ekonomi. Biblioteken jobbar generellt mycket med cirkulär ekonomi, men även med andra aspekter av hållbarhet som till exempel läs- och konstträdgårdar för att främja odling och återbruk.

Just nu jobbar vi mycket med att föreningar inte ska ha egna lokaler utan försöker finna lösningar där de kan dela lokalerna med varandra.

Kultur- och fritidsnämnden ser över bidragsreglementet för att därigenom kunna ställa krav på föreningar att dela lokaler, att de avfallssorterar samt att de eventuellt har någon form av miljöplan.

Bo lägger till att det finns en efterfrågan hos invånarna att få veta hur de ska göra för att leva mer hållbart. Som många andra delar av samhälle finns ett nyvaknat intresse för hållbarhet och detta behöver tas vara på och kanalisera rätt.

B. KFN har inom sina verksamheter många anläggningar som visserligen inte ägs av nämnden men som förbrukar mycket energi.

▪ Hur arbetar KFN och hur fungerar samarbetet med HUSF utifrån det politiska målet att minska energianvändningen i kommunala lokaler?

Halva nämndens budget går till kostnader förenat med anläggningar.

Det är HUSF som äger, har driften, gör investeringar och står för effektiviseringar som görs. Vi har stora anläggningar med stora takytor som faktiskt kan användas till solceller. Problemet är oftast att takkonstruktionen inte är byggd för att hålla vikten för nya installationer. När vi bygger nytt tittar man på energieffektiviseringar från början då det är lättare med nytt. Det finns lösningar i grannkommuner, där

man lägger ishallar bredvid andra anläggningar. Vi har inte sådana projekt i dagsläget, men gör löpande omvärldsbevakningar och märker att det finns sådana möjligheter. Det kommer vara en del av dagordningen på hur vi som nämnd kan bidra till effektiviseringen.

C. Vid miljöuppföljningen 2021 berättade nämnden om sitt arbete med konstgräs utifrån ett miljöperspektiv. Vi följer gärna upp denna fråga nu igen.

▪ Har arbetet med konstgräsplaner utvecklats något senaste året?

Konstgräsplaner är ett område där det händer ganska mycket. Vi gör mycket omvärldsbevakning och har dialog med både SKR och fotbollsförbundet. Utmaningen är miljöaspekten kontra spelaregenskapen på planerna. Det som hänt praktiskt är att vi har nya rutiner gällande vinterhållningen. Vi har inga uppvärmda planer, utan vi snöröjer på planerna under vintertid vilket sliter på planen. Snön som plogas från planerna placeras på annan plats och när snön smälter sprids mikroplaster från granaten till omgivningen, vilket är ett stort problem. Nya rutiner är att låta snön ligga kvar på planerna och inte snöröja. Uppvärmda planer är samtidigt en kostnads- och miljöfråga då dessa kräver mer energi.

Vi måste göra ett riktningssval – vad ska vi gå på? Uppvärmda planer, plogade planer eller ska vi kanske ha en hall? Jag tror att vi kommer behöva gå åt hallhållet, för att hålla kvar allt material på plats och minska spridningsrisken.

Fler och fler idrotter bli året runt-aktiviteter, vilket sätter press på oss. Det pågår löpande tillsyn på våra planer.

Vi följer vad som har hänt på marknaden. Senaste nytt är Snättringe IP, där ska vi ha fångytor och fällor för granulaten för att minimera spridningen av mikroplaster, vilket är en skillnad från när vi byggde en plan för 10 år sedan. Andra åtgärder är även att ha redskap för utövarna att skaka av sig skorna innan man lämnar planen för att minimera mängden granulat som hamnar utanför planen.

Övrigt:

Kultur- och fritidsnämnden har miljöombud i samtliga verksamheter. I och med det nya miljöprogrammet arbetar vi med att fånga in målen i den nya styrningen. Miljöombud och miljösamordnare diskuterar vilka aktiviteter nämnden kan göra lokalt för att nå upp till målen.

Nämnden har även ett avsnitt i idrottspolitiska programmet där vi poängterar effekten av den dagliga framdriftens bäring på klimatet. Det räcker inte med oss, hela kommunen behöver vara med. Vi belyser och sätter fokus på klimatfrågan.

Frågestund:

Medskick: Ni nämnde att det kan kosta att förstärka tak, var tydliga i inriktningsmålen med belopp och sätt prislapp på det som behövs.

Fråga: Finns det inga naturliga material som kan ersätta granulat?

Svar: Det har testats med en massa olika material som är naturliga, dock har användningen av dessa inneburit en målkonflikt med spelaregenskapen. Lättare att få skador, förmultning, planer som fryser till is och annan problematik sett ur spelaregenskaper med naturliga material.

Fråga: HUSF jobbar med solcells frågan mycket. Tunnsfilmsolceller, kan ha en vikt som är en tiondel av konventionella, dock en dyrare investering. Återbetalningstid är på 18 år. Man kan undra som folkvald – om det skulle bli en högre kostnad för HUSF, skulle det påverka era fastigheter?

Svar: HUSF gör inget utan att vi beställer från dem. Om vi vill att det ska vara solceller på den nya hallen så gör de såklart det, men det påverkar i längden hyran. Återbetalningstiden är dock kopplat till energikostnader och med dagens energikostnader skulle återbetalningstiden bli kortare än det som räknats på tidigare.

Fråga: Får föreningar inte ha egna lokaler?

Svar: Det är svårt att alla föreningen ska ha egna lokaler, vi tror att lokalerna behöver samnyttjas mer. Framåt kommer vi att premiera föreningar som vill dela lokaler framför sådana som vill ha egna.

Medskick: Miljö- och bygglovsförvaltningen har ett föreningsbidrag där föreningar och organisationer kan söka medel från kopplat till miljö- och klimatfrämjande åtgärder. Dock har vi svårt att nå ut till önskat antal sökande. Ni har en kontaktyta där ni kan nå fler och det skulle vara bra om vi kunde få lite draghjälp med att nå ut till föreningar om detta bidrag.

Medskick: Ni förbrukar kyla på ett ställe och värme på ett annat – samtidigt som ni producerar kyla på ett och värme på ett annat. Går det att utnyttja detta på något sätt? Om man har en bra relation med sin hyresvärd kan man påverka hyran. Finns mycket som kan ni kan påverka ekonomiskt och miljömässigt.

Fråga: Simhall och ishall kan hjälpa varandra med energiöverföring – finns projekt i andra kommuner där man kopplar upp energisystem med varandra. Har ni tittat på sådana åtgärder?

Svar: *Det man kan säga är att rätt många kommuner har sportfält där man kan samla flera olika verksamheter och byggnader, men i Huddinge ser det annorlunda ut. Kan vara värt att ta med sig gällande lokaliseringar för framtiden.*

Slutord KFN:

I termer av cirkulär och social hållbarhet diskuteras det nu hos oss om vi ska ha en fritidsbank. En inrättning där invånare kan låna eller hyra utrustning för att testa på.